

**ANALIZA
STANU GOSPODARKI
ODPADAMI KOMUNALNYMI
w GMINIE ZELÓW
za 2017 rok**

kwiecień 2018

I. Wstęp

Analiza została opracowana zgodnie z wymogami art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1289 z późn. zm.) i stanowi element weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy Żelów.

II. Zagadnienia ogólne

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych powstające, np. w wyniku działalności handlowo-usługowej, oświatowej, kulturalnej, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

W 2017 roku odpady komunalne z terenu Gminy Żelów odbierała i zagospodarowywała firma EKO-REGION sp. z o.o. Bełchatowa, działająca wspólnie z podwykonawcą usługi – firmą Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach.

Odpady zbierane były w systemie pojemnikowym. Pojemniki oznaczone kolorem żółtym przeznaczone były na odpady „suche” tj. papier, plastik, metal. Pojemniki oznaczone kolorem pomarańczowym służyły do zbierania szkła białego i kolorowego. Na bioodpady przeznaczone były pojemniki koloru brązowego. Odpady zmieszane i pozostałości z segregowania zbierane były do pojemników zielonych.

Na terenie gminy działa Gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, który jest zlokalizowany obok oczyszczalni ścieków w Maurycowie 1A. Punkt ten jest czynny codziennie w dni powszednie w godzinach 12.00 – 18.00. Punkt jest wyposażony w pojemniki do zbierania: makulatury, metali, tworzyw sztucznych, opakowań wielomateriałowych, szkła, odpadów zielonych, przeterminowanych leków, farb, rozpuszczalników, olejów odpadowych, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlanych i rozbiórkowych z remontów, budów i rozbiórek, zużytych opon, świetlówek, opakowań po środkach ochrony roślin, nawozach i aerozolah. Mieszkańcy samodzielnie dostarczają do niego w/w odpady.

Ponadto, mieszkańcy gminy mogli pozbyć się przeterminowanych leków oddając je do trzech aptek w Żelowie. Zużyte baterie można było wrzucać do pojemników znajdujących się w większości budynków użyteczności publicznej.

W 2017 r. została zorganizowana zbiórka odpadów wielkogabarytowych bezpośrednio z nieruchomości.

Gmina Żelów, poza obowiązkiem odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych wytworzonych na nieruchomościach zamieszkałych, przejęła obowiązek odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych (z wyłączeniem cmentarzy).

Na koniec 2017 r. selektywnym zbieraniem odpadów objętych było 12 512 mieszkańców gminy, natomiast nieselektywnie odpady zbierało tylko 138 mieszkańców, co stanowi zaledwie 1,67 % wszystkich osób objętych gminnym systemem zbierania odpadów komunalnych.

III. Ocena możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Zgodnie z art. 9e ust. 1 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany do przekazywania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania wyłącznie do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), wskazanej w wojewódzkim planie gospodarki odpadami. W przypadku braku instalacji regionalnych w danym regionie, odpady komunalne mogą być kierowane do instalacji zastępczej.

Podkreślić należy istnienie ustawowego zakazu przetwarzania wybranych frakcji odpadów komunalnych poza obszarem regionu gospodarki odpadami, na którym zostały one wytworzone. Zakaz ten dotyczy zmieszanych odpadów komunalnych, pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, o ile są przeznaczone do składowania oraz odpadów zielonych.

W Planie gospodarki odpadami województwa łódzkiego zatwierdzonym uchwałą nr XXVI/482/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego oraz uchwałą zmieniającą nr XXII/278/16 określone zostały możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych na terenie naszego województwa.

Zgodnie z tym dokumentem, w Regionie gospodarki odpadami komunalnymi nr II, do którego zakwalifikowano gminę Żelów, mogą być wykorzystywane następujące instalacje:

- 1) instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielenia ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku – RIPOK Dylów A (gm. Pajęczno);
 - instalacje przewidziane do zastępczej obsługi regionów znajdujące się w: Woli Kruszyńskiej (gm. Bełchatów), Mostkach (gm. Zduńska Wola), Rudzie (gm. Wieluń) oraz na ul. Przemysłowej 14 i 16 w Bełchatowie;
- 2) instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin - RIPOK w Woli Kruszyńskiej (gm. Bełchatów);
 - instalacje zastępcze w: Dylowie A (gm. Pajęczno), Teklinowie (gm. Wieruszów) i w Rudzie (gm. Wieluń).
- 3) do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych - brak jest obecnie instalacji RIPOK;
 - instalacje do zastępczej obsługi regionu: Dylów A (gm. Pajęczno), Woli Kruszyńskiej (gm. Bełchatów), Mostkach (gm. Zduńska Wola), Maręczach (gm. Skomlin), Teklinowie (gm. Wieruszów) i w Rudzie (gm. Wieluń).

Ponieważ Wojewódzki plan gospodarki odpadami wskazał tylko jedno instalację regionalną do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, a jej moce przerobowe określone w decyzji ustalającej pozwolenia zintegrowane są mniejsze niż szacunkowe ilości tych odpadów wytwarzanych przez mieszkańców Regionu II, spółka EKO-REGON będąca właścicielem instalacji RIPOK w Dylowie A oraz instalacji zastępczej w Bełchatowie przy ul. Przemysłowej 14 i 16 wewnątrz zarządzeniem dopuściła, aby odpady odbierane przez tą spółkę były przetwarzane na terenie instalacji zastępczej przy ul. Przemysłowej.

IV. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Ustawodawca uczynił samorząd gminny odpowiedzialnym zarówno za organizację odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, jak też za procesy organizacyjne i inwestycyjne. Gminy zobowiązane zostały do zapewnienia budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (o ile obowiązek budowy takich instalacji wynika z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami) oraz tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Na terenie gminy Zelów punkt zbierania odpadów selektywnych i wielkogabarytowych działa już od 2001 r. Obecnie pełni on rolę Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Jest zlokalizowany w Maurycowie 1A (obok oczyszczalni ścieków). W związku z tym, że od kilkunastu lat funkcjonuje bez zmian inwestycyjnych, celowe byłoby rozważenie możliwości dostosowania go do wymagań obecnego systemu gospodarki odpadami, z uwzględnieniem obecnych możliwości technicznych w tym zakresie. Zasadne wydaje się powiększenie zajmowanej przez GPSZOK powierzchni, na której winny znaleźć się: budynek socjalno-biurowy dla pracownika zatrudnionego w punkcie, plac na kontenery zamknięte i zadaszony plac na kontenery otwarte.

W 2017 r. w gminie Zelów nie były realizowane żadne zadania inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

V. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych

Zgodnie z przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu, które obejmują następujące koszty:

- 1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.
Koszty te są generowane m.in. przez:
 - faktyczne ilości odpadów komunalnych wytworzonych przez właścicieli nieruchomości,
 - koszty dostarczenia (zakupu) właściwych pojemników na odpady
 - częstotliwość odbioru odpadów komunalnych,
 - koszty transportu odpadów do RIPOK,
 - koszty składowania i/lub przetwarzania odpadów komunalnych, w tym w podziale na poszczególne frakcje;
- 2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- 3) obsługi administracyjnej systemu.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Zelów w 2017 r. wynosiły 1 684 838,78 zł.

Są to przede wszystkim koszty:

- odbioru i zagospodarowania tych odpadów stanowiące wynagrodzenie ryczałtowe dla Wykonawcy usługi, spółki EKO-REGION, w wysokości 1 520 178,78 zł;
- obsługi administracyjnej systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w wysokości 126 880,00;
- zatrudnienia pracownika GPSZOK w wysokości 37 780,00 zł;

Przychody z tytułu wpływu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2017 r. wynosiły 1 429 602,50 zł.

Z powyższych danych wynika, że wskaźnik zrównoważenia kosztów obsługi systemu gospodarowania odpadami komunalnymi ponoszonych przez gminę Żelów, a wpływami z pobranych opłat w 2017 r. wyniósł 84,85 %.

VI. Liczba mieszkańców

Gmina Żelów wg. stanu na dzień 31.12.2017 r. liczyła 14 870 mieszkańców, z czego na terenie miasta Żelowa mieszkowało 7 572 osób, a na terenie wiejskim 7 298 osób.

Na koniec 2017 r. złożonych było:

- 4 003 deklaracji dla nieruchomości zamieszkałych,
- 259 deklaracji dla nieruchomości niezamieszkałych,
- 37 deklaracji dla nieruchomości letniskowych.

Systemem gospodarki odpadami objętych było w sumie 12 721 osób, czyli 85,54 % z ogólnej liczby mieszkańców zameldowanych na terenie gminy.

Różnica w liczbie mieszkańców zameldowanych i zadeklarowanych wynika z tego, że opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi uiszcza się od osób zamieszkujących daną nieruchomość, a z uwagi na migrację mieszkańców, np. nauka lub praca poza miejscem zameldowania, bilans liczby osób zameldowanych i zamieszkujących na terenie gminy jest ujemny.

Na bieżąco prowadzone są działania mające na celu weryfikację danych zawartych w deklaracjach. W 2017 r. przeprowadzono 132 postępowania wyjaśniające.

VII. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy na korzystanie z usługi pozbywania się nieczystości ciekłych lub nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, w imieniu których gmina powinna podjąć działania polegające na opróżnianiu zbiorników bezodpływowych lub odbieraniu odpadów komunalnych.

Ustawa u.c.p.g. nakłada na gminy obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnych.

W 2017 r. w ewidencji prowadzonej przez referat gospodarki komunalnej zarejestrowanych było 1498 nieruchomości posiadających zbiornik bezodpływowy oraz 196 z przydomową oczyszczalnią ścieków.

W 2017 roku nie odnotowano żadnych przypadków konieczności wszczęcia postępowania administracyjnego w przedmiocie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków przez gminę w stosunku do właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy z przedsiębiorcą odbierającym nieczystości ciekłe.

Gmina Żelów uchwałą nr XV/149/2016 Rady Miejskiej w Żelowie z dnia 11 marca 2016 r. przejęła obowiązek odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady. Gminnym systemem odbierania odpadów komunalnych nie zostały objęte cmentarze, w związku z czym zarządcy cmentarzy obowiązani są do zawarcia umów z bezpośrednio z przedsiębiorcami zajmującymi się odbieraniem odpadów. Na dzień 13.12.2017 r. w ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, zarejestrowanych było 6 umów na odbiór tych odpadów z terenów cmentarzy. Liczba ta jest zgodna z ilością cmentarzy w naszej gminie.

VIII. Ilości odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy

Gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zostali objęci wszyscy mieszkańcy gminy, tj. właściciele nieruchomości zamieszkałych jak i niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne. Zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami komunalnymi nie trafiały one na składowisko tylko zostały zagospodarowane w specjalistycznych instalacjach.

Tabela nr 1

ZESTAWIENIE ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH ODEBRANYCH W 2017 r.		
Kod odpadów komunalnych	Rodzaj odpadów komunalnych	Masa odpadów komunalnych [Mg]
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 782,316
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	466,388
15 01 07	Opakowania ze szkła	310,873
16 01 03	Zużyte opony	13,400
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	31,140
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,870
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	116,880

Tabela nr 2

ZESTAWIENIE ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH ODEBRANYCH W 2017 r. W PUNKCIE SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH W MAURYCOWIE 1A		
Kod zebranych odpadów komunalnych	Rodzaj zebranych odpadów komunalnych	Masa zebranych odpadów komunalnych [Mg]
16 01 03	Zużyte opony	5,240
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	59,580
15 01 07	Opakowania ze szkła	0,300

15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	5,540
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	19,270
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	0,280
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	1,540
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,060
20 01 40	Metale	1,240
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	23,980
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	63,928

Tabela nr 3

PORÓWNANIE ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH ZEBRANYCH W LATACH 2013 r. – 2017 r.				
L.p.	rok	Ilość zebranych odpadów ogółem [Mg]	W tym, ilość zebranych zmieszanych (niesegregowanych) odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 odpadów komunalnych [Mg]	Ilość nieruchomości, z których realizowano odbiór odpadów
1	2013	1060,1	2273,9	4007
2	2014	3434,4	2672,3	3936
3	2015	3553,5	2663,7	4161
4	2016	3937,997	2788,026	4100
5	2017	4151,432	2782,316	4224

Z zestawienia zawartego w Tabeli nr 3 wynika, że po wejściu w życie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w 2014 r., odnotowaliśmy znaczący wzrost ilości odebranych odpadów komunalnych. W latach 2014-2015 ilość odpadów kształtowała się na podobnym poziomie, natomiast w 2016 r. nastąpił kolejny wzrost (ok. 9,7 %) ilości odpadów oddawanych przez mieszkańców gminy. Prawdopodobną przyczyną tego, jest uszczelnianie systemu gospodarki odpadami komunalnymi poprzez kontrolę danych zawartych w deklaracjach.

IX. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

Składowanie jest metodą unieszkodliwiania stosowaną do odpadów, których z przyczyn technologicznych lub ekonomicznych nie udało się poddać procesowi odzysku lub unieszkodliwić innymi metodami.

Ze strumienia odpadów zmieszanych odbieranych od mieszkańców gminy wydzielane

są frakcje surowcowe, które w zależności od sposobu późniejszego zagospodarowania stanowią cenny materiał wykorzystywany w różnych dziedzinach przemysłu. Odpady odbierane jako zmieszane, w pierwszej kolejności trafiają do sortowni, w której wydzielane jest z nich kilkanaście frakcji, które przygotowane są do dalszego zagospodarowania. Ta część odpadów, która nie może być ponownie wykorzystana trafia do produkcji paliwa alternatywnego.

Ze sprawozdań składanych przez Wykonawcę wynika, że odpady niesegregowane odebrane z terenu naszej gminy są w całości zagospodarowywane – nie są bezpośrednio poddawane składowaniu.

Tabela nr 4

	Masa odebranych odpadów o kodzie 20 03 01 ⁵⁾ [Mg]	Masa odpadów o kodzie 20 03 01 poddanych składowaniu ⁵⁾ [Mg]	Masa odpadów o kodzie 20 03 01 poddanych innym niż składowanie procesom przetwarzania ⁵⁾ [Mg]
Odebranych z obszarów miejskich	1 874,336	0	1 874,336
Odebranych z obszarów wiejskich	907,980	0	907,980

Informacja o osiągniętych przez Gminę Żelów poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Osiągnięty w 2017 r. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł 18,22%. <i>Wymagany do osiągnięcia w 2017 r. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania powinien być mniejszy bądź równy 45%.</i>
Osiągnięty w 2017 r. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 24,28%. <i>Wymagany do osiągnięcia w 2017 r. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych powinien być większy lub równy 20%.</i>
Osiągnięty w 2017 r. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 100,00 %. <i>Wymagany do osiągnięcia w 2017 r. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych powinien być większy lub równy 45%</i>

Powyższe wartości poziomów obliczono zgodnie z art. 3c ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Wnioski

1. System gospodarki odpadami komunalnymi funkcjonujący na terenie gminy Żelów jest zgodny z wymaganiami zawartymi w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
2. W roku 2017 zostały osiągnięte wymagane poziomy odzysku i zagospodarowania odpadów.
3. Wzrasta ilość odpadów komunalnych przekazywanych przez mieszkańców gminy Żelów, co jest efektem uszczelniania gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.
4. Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wnoszone przez mieszkańców nie równoważą wydatków gminy ponoszonych na działanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi.
5. Prawie wszyscy mieszkańcy gminy zbierają odpady komunalne w sposób selektywny.
6. Należy prowadzić działania edukacyjno-informacyjne mające na celu ograniczenie ilości wytwarzanych przez mieszkańców odpadów komunalnych oraz zwiększenie ilości odpadów segregowanych przeznaczonych do dalszego wykorzystania.
7. Należy rozważyć konieczność dostosowania Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych do wymagań systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z uwzględnieniem obecnych możliwości technicznych w tym zakresie.

Zatwierdził:

BURMISTRZ

mgr Urszula Szymczuńska

przygotowała: Iza Lipińska

Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska
Urząd Miejski w Żelowie